

Tartu Linna Noortevolikogu kandidaatide

DEBATT

15.01.2019

Kokkuvõte

Raekoja saalis toimunud debatil said kandidaadid tutvustada ennast ja oma vaateid. Debatti modeeris ajakirjandusüliõpilane Liis Marii Valeika. Debatist toimus veebiülekanne, mida saab järelvaadata aadressil <https://www.youtube.com/watch?v=29LS6hnTV9c&t=2s>. Debatit korraldas kultuuriosakonna noorsooteenistus.

Kandidaatide enesetutvustus, nende jaoks olulised teemad

Kandidaat nr 1 - Katre Kruse. Tartu Loomade Varjupaiga korda tegemine.

Kandidaat nr 3 - Karl Martin Parvei. Ilmatsalu piirkonna noored ja nende kaasamine.

Kandidaat nr 4 - Hart Pärnapuu. Teha midagi kodulinna heaks, kus on kasvanud.

Kandidaat nr 6 - Annika Helimets. Keelekümblus koolides ja kvaliteetne haridus.

Kandidaat nr 7 - Trinity Liisa Lotta Kannus. Mugavamalt gümnaasiumitesse kandideerimine ning ühiskatsete süsteemi arendamine.

Kandidaat nr 10 - Liisi Haljasorg. Tartu linna noori esindada.

Kandidaat nr 11 - Hanna Mändmaa. Noortekeskused, mis on räämas ja pole eriti kutsuvad.

Kandidaat nr 12 - Helena Liisa Moks. Suurperede lastele rahaline toetus, et nad saaksid käia trennides ja huviringides, kuna need maksavad väga palju.

Kandidaat nr 13 - Robin Haga. Noored tahavad raha teenida, aga pole võimalust.

Kandidaat nr 14 - Hanna Anepaio. Tuua tähelepanu sellele kui suur roll on huvikoolide pakutaval haridusel meie elus.

Kandidaat nr 15 - Veronika Lebedeva. Tartus võiks luua kohti, kus saaks suvel mugavalt vaba aega veeta, nt Atlantise juurde kohad tekkide laenutamiseks.

Kandidaat nr 16 - Daniell Lilleorg. Noortel on põhiliseks probleemiks stress; koolides võiks olla mingisugused tunnid, kus stressiga toime tulema õpetatakse ja enesekindlust kasvatatakse.

KAASAV EELARVE

Mida teha kaasava eelarve tutvustamiseks noorte seas?

- Rohkem võiks teemat koolides tutvustada linnavalitsuse poolt.
- Direktorite, õpetajate ja koolilehtede kaudu saab ka infot levitada.
- Stipendiumid kaasavasse eelarvesse, mille kaudu saaks välismaale või kallisse trenni minna.
- Ühiskonnaõpetuse tunnid võiks just selliste teemadega elulisemaks teha.
- Internet ja sotsiaalmeedia on head turunduskanalid.

POLIITIKA

Kuidas hindate noorte osalust poliitikas?

- Huvi on väike - üks ja sama seltskond käib aktiivselt asju tegemas. Tuleb mõelda, et kuidas teisi rohkem kohale saada
- Klassikaaslased ei saa täpselt aru poliitika olemusest. Näiteks ühiskonnaõpetuses võiks rääkida, mis tegelikult poliitika on või et kui sa valid, siis saad oma otsused läbi suruda ja ei saa hiljem vinguda, et veidraid otsuseid tehakse, mis tegelikult ei huvita.
- Huvi pole mitte väike, vaid seda lihtsalt ei ole.
- Kui saaks puududa, siis käidaks mudelparlamentidel ja muudel üritustel. Kui õpetajad ütleksid, et see on okei, kui te koolist sel päeval puudute, sest see avardab teie silmaringi. (*Kommentaar. Mudelparlament on the Model European Parliament ehk Euroopa Parlamendi Simulatsioon.* <https://mepeurope.eu/>)

Kuidas tõsta noorte aktiivsust valimistel?

- Tuua positiivseid näiteid toimivatest noortevolikogudest, näiteks Viljandis on tõsiseltvõetav noortevolikogu.
- Noored on nutisõltlased - sellepärast ei huvita poliitika. Äkki peaks juba 14-aastaselt hakkama valima?
- Hea näide Miina Härma Gümnaasiumist - debatt, kus olid poliitikud erinevatest erakondadest, kes vastasid kohapeal küsimustele. Kui noorte endi ees aktuaalseid teemasid tõstatatakse, siis see mõjub.
- Kasutame nutisõltuvust ära sellega, et paneme reklaamid üles sotsiaalmeediavõrgustikesse ja teiseks teeks selgeks, misasi on poliitika - on inimesi, kes arvavad, et poliitika on see, kus vanad mehed istuvad ringis ja teevad otsuseid.
- Koolisisesed osaluskohtumised näiteks ühiskonnaõpetuse tunni ajal.
- Koolides peab õpetama kõnet pidama ja ennast tutvustama võõrastele, nt sellistel üritustel nagu praegune. Võiks rohkem olla esinemise ja enda ideede tutvustamise õpetust.
- Varivalimised tekitavad tunde, et noored on olulised ja et peaks end kurssi viima, sest paari aasta pärast saab juba valida.
- Koolil on hästi suur osa selles, kas ollakse huvitatud.
- Enamus päevadest veedame koolis, mis tähendab, et kooli peaks olema see koht, mis kaudu tekib poliitika vastu huvi. Väitlusklubid on hea koht selleks, kust see huvi tuleb.
- Kodus on see keeruline, et kõik vanemad ei huvitu poliitikast, seega ei saa nendega sellest rääkida.
- Ühiskonnaõpetus hakkab hilja ning tunnid on ainult üks kord nädalas, see on liiga vähe.

HARIDUS

Eelnevalt tuli jutuks, et õpilastele väga meeldib tundidest puududa. Miks ei meeldi tundides käia?

- Põhiline asi on see, et mõned tunnid on rasked ning nendest tahaks puududa, et siis ei pea mingit tööd tegema.
- Õpetajaid tuleks motiveerida, et nad ei nostalgitseks nii palju, vaid selle asemel oleks tänapäevasemad.

Kuidas õpetajaid tööle valida või mida neile ülikoolis õpetada?

- Õpetaja peaks olema uuendusmeelne ja kasutama rohkem tehnikat ning teeks konspekte ka vihiku asemel mujale.
- Esimene asi on see, et saaks nutitelefone õppekavasse sisse tuua - praegu peab hoidma kotis telefoni.
- Õpetaja peaks oskama esineda, et tundi natukenegi huvitavamaks teha.
- Nutiseadmed ei peaks olema koolis kogu aeg kasutuses, sest 7 tundi päevas võiks saada ilma nutiseadmeta olla. Õpetajad peaksid olema märkavamad ja paindlikumad.

Kas koolis võiks kasutada nutiseadmeid?

- Nutiseadmeid ei saa ära keelata, sest keelamine innustab noori. Mart Reiniku koolis on üks vahetund terves päevas nutivaba ja see on maksimaalne, mida võiks teha.
- Kui nutiseadmed ära keelata, siis näiteks Teaduskooli ei saa kasutada. Bioloogia ja füüsika on nutitefonis olemas. Miks kaasas kanda asju, kui õpetaja on lubanud arvutis teha ja hoida asju?
- Koolid võiksid lisada eraldi vahetunnid, kus 13-16aastased tegelevad millegi muuga. Kõik on telefonis muidu, aga võiks ka midagi muud teha.
- Telefone ei või ära keelata, tulevases elus puutud ju nendega kokku ning pead arvutit ja telefoni kasutama, seega pole mõtet täiesti ära keelata. Üksik vahetund nutivabana on hea.
- Hansakoolis on kahel korrusel telefonid ära keelatud (noortele õpilastele) - kui üldse keelata, siis põhikoolis, mitte gümnaasiumis.
- Keelamisega on see, et keelatud asja tahetakse veel rohkem teha. Telefoni peitmine ei tohiks adrenaliini tekitada või sinust "kõva meest" teha.
- Enamikes töökohtades peab kasutama nutitelefone, arvutit - peaks õpetama paremini kasutama, mitte keelama.
- Gümnaasiumis on õpilased piisavalt eneseteadlikud ja saavad aru, et õpivad enda jaoks. Vahetundides suheldakse omavahel. Mingil määral on tundide ajal ka kasutust, nt kui Instasse vaja uus pilt panna.

NOORTEKESKUSED

Kas noortekeskus on vananenud idee, äkki peaks midagi uut välja mõtlema?

- Noortekeskuste idee pole vananenud, nad on ise füüsiliselt vananenud ja vajavad remonti.
- Varem oli Ilmatsalu noortekeskuse hoones vallavalitsus, aga nüüd on terve maja noortekeskus, kuid mõni päev ei käi seal ühtegi inimest, vahel ainult 2 inimest. Seega, kuigi on olemas kõik võimalused - lauatenis ja ja süüa saab teha, on võib-olla probleem hoopis see, et see on koolist liiga kaugel.
- Noortekeskused asuvad linna äärealal. Aparaaditehases võiks olla mingi koht, kus lihtsalt saab hängida. (*Kommentaar: Aparaaditehases on noortekeskus alates jaanuarist 2018.*)
- Koolides võiks teha rohkem teavitustööd.
- Asi on rohkem reklaamis.
- Sotsiaalmeedias võiks rohkem infot levitada selle kohta, et mida seal täpselt saab teha. Noortekeskuste olemasolu on noortest mööda läinud, sest Instafeedist pole näha reklaami.
- Noored ise võiks sotsiaalmeedias rohkem postitada üritustest ja kohtadest, kus nad käivad.
- Parim reklaam on näost näkku ja tänavatel liikudes.
- Väiksemad noortekeskused võiks teha üheks suureks, millest noored lugu peaks.
- Ühte suurde noortekasse ei taha kaubanduskeskuste seltskonda, siis väiksemad ei julgeks käia seal enam. Kui kõik noortekeskused kokku liita, siis kesklinnast kaugemal elavatel noortel ei olegi kohta, kus käia.
- Noored ei saa aru, miks käia noortekates - saab ju tänaval ja kaubanduskeskuses ka istuda. Näiteks võiks organiseerida filmiõhtuid.

SÕLTUVUSAINED

Kui suur probleem on sõltuvusained noorte seas? Mida teha probleemi ennetamiseks?

- Peaksime koolides korraldama teadliku tarbimise, tervislike valikute jmt konverentse ja arutelusid.
- 15-16aastased alustasid joomise ja suitsetamisega u kaks aastat tagasi. Illegaalseid aineid saab hästi kergesti kätte.
- Lahe tahetakse olla, just sõprade mõjutus. „Ei tegele joomise või suitsetamisega“ ütlemine on nüüdseks juba nagu boonus, et see on super ja kuidas sa suudad. Palun räägime noortele, et on okei erineda, on okei mitte kaasa minna ja on okei öelda ei.
- Kuidas midagi muuta kui nad arvavad, et see on kõige toredam asi, mis üldse on olnud?
- Tuleb kõigile selgeks teha, et „ei“ on punktiga lause ja ei vaja mittemingisugust põhjendamist. Miks on lubatud tänaval suitsetamine? Mittekaines olekus inimene võib kahjustada teisi rohkem, jah, aga passiivne suitsetamine on sama halb. Tuleks luua

kuhugi suitsetamise alad, aga mitte lubada kesklinnas ja mujal linnaäärsetes piirkondades suitsetamist.

- Inimesi ei saa ümber kasvatada. Enamik inimesi tarbivad neid asju, mida nende vanemad teevad.
- Selle asemel, et öelda “ära suitseta” ja “ära joo” võiks öelda, milline on terve eluviis.
- Koolidesse võiks tulla inimesed, kes on ise suitsetanud ja kellel on tagajärjed olnud. Kes räägiks, kui halb see on, kuidas nad sellest välja on tulnud ja, et on okei rääkida, et sul on see probleem.
- Kui oled pikalt suitsetanud, siis ei mõju koledad märgid suitsupakkidel.
- Kassades ei peaks saama suitsu osta, need tuleks need panna kõige taha nurka, siis keegi ei viitsi otsida.
- Võiks olla Rootsi ja Norra süsteem - alkoholi- ja tubakatoodete jaoks on olemas eraldi poed.
- Stressist pääsemine ja hingamisharjutused koolides aitaks vältida ainete tarvitamist.
- Gümnaasiumiõpilased suitsetavad ukse ees - seda näevad põhikooliõpilased ka ja arvavad, et see on äge.

KOKKUVÕTE

Mida soovite aastaga ära teha?

- Hart: poliit-teadlikkust saaks tõsta, üritusi teha ja promoda ka neid üritusi. Näiteks mudelparlament.
- Hanna A.: kaasata noorsootöötajaid rohkem noori puudutavate teemade aruteludes kohaliku omavalitsusega, sest see annab erinevaid perspektiive.
- Karl Martin: noorte teadlikkuse tõstmine nii meelemürkide kui ka ürituste osas, et nad ei läheks sinna Taskusse ning käiksid hoopis tasuta üritustel linnas.
- Trinity: ühiskatsete süsteemi muutmine on lihtne teostada, selleks on vaja raha asemel head IT-spetsialisti ja küll sellega hakkama saab.
- Katre: enne võiks ära teha väikesed asjad, viime info koolidesse, et koolid reaalselt ütleksid edasi ja tegeleksid ja kajastaksid.
- Veronika: enesekaitsekursused on populaarsed koolides - neid võiks rohkem olla.
- Liisi: noori innustada saab tasuta - selleks pole ju raha vaja.
- Helena: inimesi võiks julgustama rääkima oma probleemidest, võiks kutsuda koolidesse huvitavaid inimesi rääkima.
- Annika: tasuta huviringe koolidesse.
- Daniell: nutiseadmed koolis kontrolli alla, nt kindlas ruumis on õpetaja, kes kontrollib, et õpilased ei kasutaks telefoni.
- Hanna M.: kui sa oled 14aastane, siis sa vastutad juba iseenda eest, aga pead ootama kuni oled 16, et valida. Ka 14-aastased võiksid valida saada.
- Robin: rohkem vabaaja veetmise võimalusi noortele on ka tehtavad.

Kokkuvõtte tegid Maia Klaassen (OÜ NeedMe) ning Airi Park ja Piret Talur (noorsooteenistus)